

[Números anteriors](#)[Qui som](#)[Cercador](#)[Patrocinis](#)[+](#)

Mare castradora, *cheerleader* incondicional: representacions de la maternitat en la literatura contemporània

[Pàgina inicial](#) /

Mare castradora, cheerleader incondicional: representacions de la maternitat en la literatura contemporània

[< Anterior](#) [Següent >](#)

Cèlia Nadal Pasqual

«Mare castradora per naturalesa, *cheerleader* incondicional» és una de les frases cèlebres de *Permagel* (23); una novel·la que mostra, entre d'altres coses, els lligams problemàtics d'una relació mare-filla en un context de vida contemporània i a partir de concepcions i formes de representació igualment portadores d'aquesta contemporaneïtat.

L'allusió a la vida contemporània es confirma, banalment, per la forta incidència d'elements representatius del nostre present com ara la desocupació, el problema del lloguer o les percepcions socials de l'homosexualitat. Totes aquestes circumstàncies, però, tendeixen a manifestar-se com a factors d'impacte per a la generació jove, en sentit ampli, de la protagonista. El context contemporani, per tant, no és només un punt de coordenades

temporals on se situa l'acció, sinó que mostra les tensions i
X de secció intergeneracionals, un espai no homogeni que és el que permet d'identificar millor el mapa de filiacions i desfiliacions de la protagonista, la part específica des d'on ella conta el món. Narratològicament, i pel que fa als trets de contemporaneïtat del discurs, compta el solapament entre aquesta part específica o, si es vol, entre el segment que la protagonista encarna dins aquest context històric, i la forma de la representació (tota la novella és en primera persona). Això es revela, per exemple, a partir d'una consciència capaç de representar la figura de la mare no només com a personatge que parla i actua, sinó també com a presència explícitament interior; com a esguard intern que acompanya la protagonista-filla. Dit d'una altra manera, les reflexions analítiques o la demostració d'una determinada manera de pensar (la frase que inaugura aquest text n'és representativa) són típiques de la narració i mostren clarament com la protagonista participa d'una forma de lectura de les dinàmiques familiars i d'una cultura psicològica noves, diferents a les dels seus pares —d'altra part, la mateixa autora ha declarat que l'obra parteix d'un estímul terapèutic.

Pensar la mare, aquí, vol dir fer-ho des d'aquest angle, amb un determinat tall d'alfabetització tant en el pla psicoemotiu com en el de la crítica cultural, partint d'unes determinades obstruccions generacionals (les dels c. over 30 de la crisi del 2007) i des de la perspectiva d'una «jove» dona lesbiana. Més enllà del sentit de la individualitat del personatge, la posada al centre de totes aquestes condicions permet una identificació total o parcial d'un sector malmès, ja se sap, per la llosa de la infrarepresentació.

Ens hem afartat, des de la infantesa, d'un imaginari malèfic en què les mares són bruixes, envejoses de la bellesa jove de les filles i fillastres; mares que les persegueixen, maltracten o exploten amb les tasques de la llar; o simplement inexistents, invisibilitzades sota la relació prioritzada de la filla amb el pare que, amb autoritarisme violent o paternalisme dolç, es dedica a refermar el seu poder i a posar a prova els possibles pretendents dins un

de disputa/protecció de la noia com a propietat masculina. s temps canvien i els pares esdevenen figures fràgils, ineptes o relegats —és el que en part passa a *Permagel* i de manera més clara i evident a *Volar no és per a tothom* de Marta Rojals, per mencionar un sol exemple—, també cal combatre una imatge alternativa de la maternitat que comporta el pecat invers respecte el del mite de la mare-malvada; o sigui, el pecat d'una falsa idealització —i no ens recorda, això, d'alguna manera, el model inautèntic de la germana de la protagonista?

«Mare castradora per naturalesa, *cheerleader* incondicional» és una ambivalència paroxística que encaixa perfectament amb una família de règim convencional com la seva, però que, com a discurs del jo, implica un tipus d'elaboració molt més adherent a la «veritat», molt més útil al problema de la infrarepresentació. L'ambient familiar de *Permagel* és marcat per una mare depressiva i asfixiant; però l'alternativa del món extern no és menys banal per una jove dona lesbiana que, per dir-ho brutalment, no s'adequa als estàndards socials tradicionals ni als models de productivitat del tros de món tardocapitalista en què transita. Entre el niu de casa i aquest món, es desenvolupen estratègies híbrides d'evasió: el sexe, la lectura, la projecció al suïcidi. Un exquisit duet eros-tànatos recorre la novella, com també el recorre el de l'amor-culpabilització de la mare, el del lligam-separació. Pot, la inesperada sortida d'escena de la germana i la neboda-filla que la protagonista es troba entre mans ser, per la gènesi anticonvencional de la situació, la finestra que s'obre a una maternitat vàlida i diferent?

22 de juny de 2023 | Categories: Dossier 97, numero 97 | Tags: Cèlia Nadal Pasqual

Comparteix aquest article. Tria la teua plataforma

